

# HET BIJBELBOEK JOB

Jan Bommel

## INHOUDSOPGAVE

|                                                          |    |
|----------------------------------------------------------|----|
| Inleiding                                                | 3  |
| 1. TWEE VERHALEN IN HET BOEK JOB                         | 4  |
| 2. WIJSHEID IN ISRAËL                                    | 9  |
| 3. DE HOOFDSTUKKEN 3 – 31 IN HET TWEEDE VERHAAL OVER JOB | 11 |
| 4. ELIHU, DE HOOFDSTUKKEN 32 – 37                        | 20 |
| 5. JOB EN DE PERSOONLIJKE GOD                            | 22 |
| 6. DE HOOFDSTUKKEN 38 – 42 : 10                          | 24 |

## INLEIDING

Dit is een commentaar op het boek Job. Ik ga er van uit dat het boek twee verhalen bevat. Een Edomitisch wijsheidsverhaal en daaraan toegevoegd een Israëlitisch of Judees dialogenverhaal. Beide verhalen besluiten met het herstel van Jobs welvaart, maar het eerste, het raamverhaal, legt hier de nadruk op. De worsteling met God in het dialogenverhaal eindigt echter met een gebed voor vijanden! Daarom vertaal ik vers 6 in hoofdstuk 42 dan ook anders dan in de meeste vertalingen staat. Naar mijn mening lezen we in dit vers het einddoel van groei in het geloof, zoals bedoeld in 2 Petrus 1 : 5-7. Ook op andere plaatsen kies ik voor een vertaling die afwijkt van de gebruikelijke. Het boek Job is één van de duisterste teksten in het Oude Testament door zeldzame woorden en tekstverstoringen. Maar het is een troostboek voor vertwijfelde mensen, voor wie zelfs hun vrienden tot vijanden zijn geworden.

Velsen-Zuid, juni 2012

Dr. Mr. Jan P. Bommel

## 1. TWEE VERHALEN IN HET BOEK JOB

In het boek Job kunnen we twee verhalen onderscheiden. Het oudste verhaal, waarnaar Ezechiël in de zesde eeuw voor Christus al verwijst<sup>1</sup>, vinden we in Job 1 tezamen met Job 42 : 11-17. Het luidt als volgt<sup>2</sup>:

“1. Er was in het land Us een man, wiens naam was Job, en die man was vroom en oprecht, godvrezend en wijkende van het kwaad. 2. Hem werden zeven zonen en drie dochters geboren. 3. Zijn bezit bestond uit zeventienduizend stuks kleinvee, drieduizend kamelen, vijfhonderd span runderen, vijfhonderd ezelinnen en een zeer grote slavenstoet, zodat deze man de rijkste was van alle bewoners van het Oosten. 4. Zijn zonen nu plachten een feestmaal aan te richten, ieder op zijn beurt in zijn eigen huis, en nodigden dan hun drie zusters uit met hen te eten en te drinken. 5. Telkens wanneer de dagen van het feestmaal om waren, ontbood Job hen en heiligde hen; hij stond dan des morgens vroeg op en bracht voor ieder van hen een brandoffer, want Job dacht: Misschien hebben mijn kinderen gezondigd en in hun hart God vaarwel gezegd. Zo deed Job altoos weer. 6. Op zekere dag nu kwamen de zonen Gods om zich voor de HERE te stellen, en onder hen kwam ook de satan<sup>3</sup>. 7. En de HERE zei tot de satan: Vanwaar komt gij? En de satan antwoordde de HERE: Van een zwerftocht over de aarde, die ik doorkruis heb. 8. Toen zei de HERE tot de satan: Hebt gij ook acht geslagen op mijn knecht Job? Want niemand op aarde is als hij, zó vroom en oprecht, godvrezend en wijkende van het kwaad. 9. En de satan antwoordde de HERE: Is het om niet, dat Job God vreest? 10. Hebt Gij zelf niet hem en zijn huis en al wat hij bezit aan alle kanten beschut? Het werk van zijn handen hebt Gij gezegend, en zijn bezit is zeer toegenomen in het land. 11. Strek daarentegen uw hand uit en tast alles aan wat hij bezit – of hij U dan niet openlijk zal vaarwel zeggen! 12. En de HERE zei tot de satan: Zie. Al wat hij bezit zij in uw macht; alleen tegen hemzelf zult gij uw hand niet uitstrekken. Toen ging de satan van des HEREN aangezicht heen. 13. Op zekere dag, toen zijn zonen en zijn dochters aten en wijn dronken in het huis van hun broeder, de eerstgeborene, 14. kwam een bode tot Job en zei: De runderen waren aan het ploegen en de ezelinnen dicht er bij aan het grazen, 15. toen de Sabeeërs een inval deden en ze roofden; en de knechten sloegen zij met de scherpte des zwaards; ik alleen maar ben

---

<sup>1</sup> Ezechiël 14 : 14.

<sup>2</sup> De citaten uit de bijbel geef ik weer in de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap uit 1951

<sup>3</sup> De aanklager.

ontkomen om het u aan te zeggen. 16. Terwijl deze nog sprak, kwam een ander en zei: Het vuur Gods viel van de hemel en verbrandde de schapen en de knechten en verteerde ze; ik alleen maar ben ontkomen om het u aan te zeggen. 17. Terwijl deze nog sprak, kwam een ander en zei: De Chaldeeën hadden drie benden gevormd, overvielen de kamelen en roofden ze; en de knechten sloegen zij met de scherpte des zwaards; ik alleen maar ben ontkomen om het u aan te zeggen. 18. Terwijl deze nog sprak, kwam een ander en zei: Uw zonen en uw dochters waren aan het eten en wijndrinken in het huis van hun broeder, de eerstgeborene, 19. en zie, daar stak een zware storm op van over de woestijn, greep het huis bij de vier hoeken aan, en het viel op de jonge mensen, zodat zij stierven; ik alleen maar ben ontkomen om het u aan te zeggen. 20. Toen stond Job op, scheurde zijn mantel en schoor zijn hoofd; daarop wierp hij zich ter aarde, boog zich neer 21. en zei: Naakt ben ik uit de schoot van mijn moeder gekomen, naakt zal ik daarheen wekeren. De HERE heeft gegeven, de HERE heeft genomen, de naam des HEREN zij geloofd. 22. In dit alles zondigde Job niet en schreef Gode niets ongerijmds toe. 42 : 11. Toen kwamen al zijn broeders en zusters en al zijn vroegere bekenden tot hem en aten met hem in zijn huis. Zij beklagden en troostten hem over al het onheil dat de HERE over hem gebracht had, en schonken hem ieder een geldstuk en een gouden ring. 12. En de HERE zegende het verdere leven van Job meer dan het vroegere; hij verkreeg veertienduizend stuks kleinvee en zesduizend kamelen, duizend span runderen en duizend ezelinnen. 13. Hij kreeg zeven zonen en drie dochters; 14. en hij noemde de eerste Jemima, de tweede Kesia en de derde Keren-Happoek. 15. In het ganse land vond men geen vrouwen zo schoon als de dochters van Job, en haar vader gaf haar een erfdeel onder haar broeders. 16. Daarna leefde Job nog honderdveertig jaar; hij zag zijn kinderen en kindskinderen, vier geslachten. 17. En Job stierf oud en van het leven verzadigd.”

De ontstaansdatum van dit eerste verhaal is onbekend. Het kan ontstaan zijn in Edom, want Us ligt in het gebied van Edom<sup>4</sup>. Edom stond bekend om zijn wijsheid<sup>5</sup> en dit is typisch een wijsheidsverhaal. De verzen 21 en 22 van hoofdstuk 1 vormen een binnen het kader van het antieke Midden-Oosten algemene uitspraak. De wijze onderwierp zich stoïcijns aan het lot, dat de goden hem toeschikten<sup>6</sup>. Opstandigheid was zonde.

---

<sup>4</sup> Cf. Klaagliederen 4 : 21.

<sup>5</sup> Cf. Jeremia 49 : 7 en Obadja :8.

<sup>6</sup> Zie ook Spreuken 14 : 29; 17 : 27-28; 29 : 11.